

СТА Н О В И Щ Е

от проф. д.ф.н. Валери Костов Динев

за дисертация на тема: **Медицината и постконсуматорското общество: философски преглед**“ на Евангелос Кумпарудис, докторант по професионално направление 2.3. **Философия (Философия с преподаване на английски език), за получаване на образователна и научна степен „доктор“**

Дисертантът Евангелос Кумпарудис е избрал в своята дисертация тема, която най-настойчиво се налага да бъде изследвана, тъй като нашето общество много бързо навлезе в един етап на развитие, където човекът попада в небивала информационна среда. Тя се детерминира от мащабната роля на компютрите, която доминира тотално в живота ни, който става много по-забързан и несигурен както по отношение на ежедневието, така и по отношение на бъдещето. Този проблем прави темата на дисертацията абсолютно актуална с оглед на новото положение, в което е поставен човек, претоварен от информация, засягаща неговото здраве и връзката му с медицината, която да му осигури безопасно съществуване в едно постконсуматорско общество, доминирано от дигитализирана инфраструктура. В това общество се поставят от докторанта много добре новото отношение между лекар и пациент, информация – дезинформация, големите данни (Big Data), промяна в стила на мислене и поставяне на диагноза, човешкото битие между живота и смъртта. Това са все важни проблеми, поставяни пред философия на медицината, с които тя преди това не се е срещала. Дисертантът смята, че бихме могли да си представим един нов етап на еволюция, когато хората, сливайки се с машините, ще победят смъртта и все повече ще доминират над природата.

Тези проблеми са намерили място в самата структура на главите в дисертацията. Много добре в първа глава са показани идеите на Жан-Франсоа Лиотар и неговата теория за либидната икономика и посттоталитарното състояние, на Жан Бодриар и теорията му за симулация, на Зигмунд Бауман и Александър Гънгов. Всички те, смята дисертантът, дават възможност да се анализира детайлно прехода от консуматорско към постконсуматорското общество, където човекът загубва своята идентичност и се превръща в абстрактна статистическа единица. За това също говорят и филмите на Куентин Тарантино и Уонг, където Човекът е една безлична индивидуалност, захвърлена между прехода от консуматорското към постконсуматорското общество.

Във втора глава виждаме как дисертантът се опитва да изследва безличния човек със средствата на Гадамер и Левинас. В този нов свят човек среща Другия, който му съперничи и често пъти се опитва да властва над мен (над него). Той се опитва да го изтласка в периферията. Озовал се там, човекът се опитва да се самоопредели в трета глава, която дава възможност на дисертанта много добре да използва идеите на Хусерл, Шелер и

Мерло-Понти за реконструкция на индивидуалността, където човек отново става субект, по нищо неотстъпващ на Другия.

В четвърта глава дисертантът търси да намери онези философско-медицински аспекти в природата на човека изправен пред една парадигма според Томас Кун, която включва в себе си научния прогрес, натрупването на нови факти и данни и експерименти около и вътре в човека, касаещи неговия здравен статус. По този начин медицината е изправена пред един нов свят как да намери най-подходящите грижи за човека. Тези грижи преминават през четири модела на Ерик Касел за приоритет на субективното над обективното, на Георг Енгел, който открива слабости в биомедицинския модел и се опитва да ги преодолее чрез нова причинно-следствена връзка, чрез разпознаване на различни нива на активност и чрез признаването на индивидуалната изменчивост на заболяването, на трето място информационният медицински модел на Лорън Фос. И накрая повествователният модел, при който пациентът разкрива чрез разказ личния си опит, касаещ неговите преживявания.

В пета глава Евангелос Кумпарудис много добре се насочва към по-детайлно разглеждане на медицинския подход, насочен към индивидуализираната медицина и интегративната биология. Тук най-често се използват статистически методи за проследяване здравословното състояние на човека. В съвременното общество данните, събрани и обработени, дават възможност да се оптимизира лечението, да се избягват грешки и намиране на най-подходящите лекарства и методи на лечение за диагнозата, постигано според дисертанта на базата не само на хипотетично-дедуктивни разсъждения, но и на абдуктивни, развити от Ал.Гънгов, които се осланят на опита и стратегията за вземане на решения. Кумпарудис много добре е показал вземането на решения от страна на лекаря да стават през призмата на Левинас и Дерида, наблягащи на етиката. При този случай връзката лекар – пациент от Другия – Аз и Аз – Другия се заменя от Аз – Той. Тук тази връзка на базата на своята етичност трябва да бъде взаимно отразяваща. В много добра светлина е показана от дисертанта в тази глава концепцията за заболяване и болест. Опирайки се на идеите на Елоди Гиру и Жорд Кангилям за умерения нормативизъм, Евангелос Кумпарудис заключава, че здравето е равно на способността на индивида да изпълнява социални роли и задачи.

В последната шеста глава дисертантът се спира на много важни въпроси пред съвременната медицина, свързани с донорството, трансплантацията на органи, 3Dos печатани органи и т.н. В този постмодерен свят човек трябва да търси начини за по-здравословен начин на живот, което ще удължи неговия живот, ще го направи по-устойчив по отношение на заболяванията.

В цялата дисертация на Евангелос Кумпарудис има новаторски подход за решаване на трудните проблеми, пред които е изправен човекът, обществото, медицината. С помощта на редица добре подбрани теории, идеи, автори, учения, дисертантът дава

отговори, които постконсуматорското общество търси, за да подпомогне човека да се справи с предизвикателствата, възникващи пред него.

Като цяло съм удовлетворен от подхода и целите, които дисертантът е постигнал и без никакво съмнение препоръчвам на уважаемото научно жури да присъди на Евангелос Кумпарудис образователната и научна степен „доктор“.

проф. д.ф.н. Валери Динев